

KVALITETSUTMÄRKELSEN 2008 KLASSEN ÖVRIG VÅRD OCH OMSORG

Tävlingsbidrag från Fältverksamheten i Farsta

Arbetsledare: Rita Zimmerhofer
Rita.zimmerhofer@farsta.stockholm.se
Telefon: 08-508 18 127
Box 113
123 22 Farsta

Besöksadress:
Storforsplan 36, Farsta

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SIDA
INLEDNING	3-5
<ul style="list-style-type: none"> • Fältassistenternas uppdrag • Tjänster • Organisation • Värdegrund • Preventionsnivåer • Risk- och skyddsfaktorer • Samverkan • Fältarnas arbete	
LEDARSKAPET	6
<ul style="list-style-type: none"> • Bakgrund • Värderingar och visioner	
ÅTAGANDEN 2008	7-9
ARBETSSÄTT	10-15
RESURSANVÄNDNING	16
UPPFÖLJNING	17
RESULTAT	17
UTVECKLING	18
BILAGOR	20-24

INLEDNING

Fältassistenternas uppdrag är att bedriva förebyggande och främjande ungdomsarbete såväl dagtid som kvällstid med fokus på Farstaungdomar med socialt utanförskap och/eller som befinner sig i den så kallade riskzonen för droger och kriminalitet.

Upptagningsområdet är Farsta stadsdelsområde med 47 276 invånare varav 3 863 är tonåringar. Farsta stadsdelsområde är ett stort geografiskt område som består av sju stadsdelar; Farsta, Farsta strand, Fagersjö, Sköndal, Hökarängen, Gubbängen och Tallkrogen

Fältverksamheten styrs av Kommunfullmäktiges mål, Farstas verksamhetsplan och andra lagar och regler som är viktiga för arbetet är Socialtjänstlagen, FN:s barnkonvention och Riksförbundet för fältarbets mål. Fältgruppen finns inom avdelningen för förskola, fritid och kultur och har stadsdelens preventionssamordnare som arbetsledare som i sin tur har avdelningschefen som chef, som ligger direkt under stadsdelsdirektören.

FN:s barnkonvention

Som politikerstyrd verksamhet är det vår skyldighet att leva upp till alla artiklar som står i barnkonventionen. I vårt uppdrag är det artikel nr 3: barnets bästa och nr 31: vila och fritid, som är extra viktiga för Fältverksamhetens uppdrag.

I artikel nr 3 står det att ”vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner...skall barnets bästa komma i främsta rummet”

I artikel nr 31 står det att ”konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturella och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet”

Övriga artiklar som påverkar vårt arbete och som vi bygger vårt uppdrag på är:

Fältgruppen består i dagsläget av tre personer på 2,5 tjänst; En socionom, en beteendevetare och en fil. Kand. i ekonomisk historia som också har en steg 1 utbildning samt en fortbildning i systemiskt fältarbete. Verksamheten ska bestå av 3,5 tjänster, 1,0 tjänst har för tillfället annat uppdrag.

Farstas fältarbete vilar på Riksförbundet för fältarbets värdegrund:

- Fältarbetarens grund är uppsökande och förebyggande arbete i ungdomsmiljöer
- Fältarbete bygger på frivillighet, förtroende och respekt för ungdomars integritet
- Fältarbetet utgår från ungdomars behov och inriktas på att frigöra deras egna resurser
- Fältarbete är professionellt socialt arbete som bedrivs kontinuerligt i ett långsiktigt perspektiv

Preventionsnivåer

Fältarna arbetar på alla tre preventionsnivåerna; universell, selektiv och indikerad. Definition av preventionsbegreppen, se **bilaga 1**. Det innebär att många ungdomar får del av fälts tjänster. Vi uppskattar att av Farsta stadsdelsområdes 3 863 ungdomar mellan 13-19 år så känner ca 3 000 till fältarna, ca 700 berörs av fältarnas arbete via möten, föreläsningar och gruppverksamhet och ca 300 ungdomar är årligen föremål för någon typ av insats med uppföljning.

Risk- och skyddsfaktorer

För att nå goda resultat i det förebyggande arbetet måste man utgå från risk- och skyddsfaktorer, det gäller att minska riskfaktorerna och stärka skyddsfaktorerna. Samma risk- och skyddsfaktorer gäller både för droger och för kriminalitet.

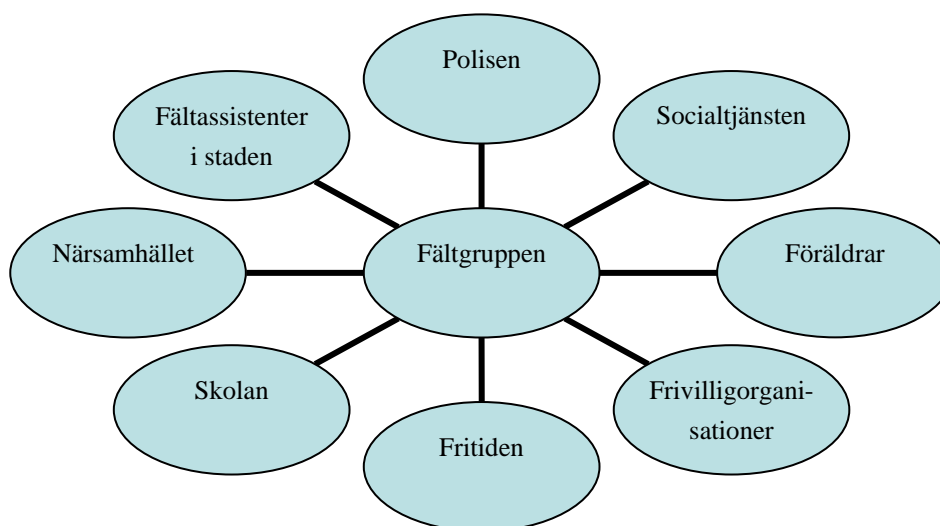
En riskfaktor betyder att man har en ökad risk för att hamna i droger och/eller kriminalitet och en skyddsfaktor att man har ett ökat skydd mot att hamna i droger och/eller kriminalitet. Ju fler riskfaktorer en ungdom har ju större risk att det går illa och ju fler skyddsfaktorer hon har ju bättre chans att allt går bra. Man kan alltså ha flera riskfaktorer, men har man också många skyddsfaktorer så är det oftast ingen fara. Risk- och skyddsfaktorer tar ut varandra.

Risk- och skyddsfaktorer finns på individnivå, familjenivå, kamratnivå, skolnivå, närsamhället och samhället. Vilka dessa risk- och skyddsfaktorer är, se **bilaga 2**.

Samverkan

Samverkan är det som genomsyrar allt fältarbete. I ”Strategi för samverkan” som utgavs av Myndigheten för skolutveckling, Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen år 2004 och som reviderades 2007 är definitionen av samverkan när ”någon eller några tillför sina specifika resurser, kompetenser och/eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att genomföra”.

I vårt fall handlar det om att prioritera arbetet med ungdomar som har ett utanförskap och/eller ligger i riskzonen för att hamna i missbruk och kriminalitet. Därför samverkar vi med många olika aktörer som finns kring ungdomarna. Lista på samverkanspartner, se **bilaga 3**.

Fältassistenterna arbetar med:

- Ett praktiskt uppsökande arbete på platser där ungdomar finns; i och runt skolor, fritidsgårdar, ute på gator och torg, fotbollsarenor och på ungdomsinternetsajter
- Att initiera, planera och genomföra insatser till individkontakter, gruppverksamhet och samarbete med föräldrar, skola, frivilligorganisationer, öppen fritidsverksamhet, polis och socialtjänsten i stadsdelen
- Ett brett kontaktnät där samverkan sker genom att berörda aktörer har ett gemensamt mål – ungdomen i fokus.
- Nätverksarbete över hela staden, ungdomar har inte stadsdelsgränser
- Att ta emot, föra vidare och ge egen information
- Dokumentation och uppföljning av arbetsinsatser

- Att initiera och stötta föräldravandringar
- Folköl- och tobakstillsyn för begränsning av tillgängligheten av alkohol och tobak till underåriga
- Att hålla sig uppdaterad på vad som händer i ungdomskulturen genom att umgås mycket med ungdomar och kontinuerligt hämta in adekvat kunskap genom t.ex. kurser, seminarier och utbildningar.

LEDARSKAP

Bakgrund

Jag har arbetat som arbetsledare för fältassistenterna sedan juli 2007. Det är en del av mitt uppdrag i Farsta stadsdelsförvaltning, det andra är min tjänst som preventionssamordnare. Jag har arbetat med ungdomar sedan 1973; som fritidsledare, parkleksföreståndare, föreståndare på fritidsgård/Ungdomscafé och som fältassistent och därefter som preventionssamordnare sedan 2002.

Värderingar och visioner

Min vision som ledare är att arbetsgruppen ska få förutsättningar att använda sin kompetens fullt ut och att skapa ett positivt och kreativt arbetsklimat.

Fältuppdraget är mycket brett och samverkan med andra aktörer stor, så det krävs att vi har gemensamma värderingar och visioner att arbeta efter samt enhetliga arbetssätt i det förebyggande/främjande uppsökande ungdomsarbetet. Detta blir särskilt viktigt eftersom det finns höga förväntningar på fältassistenterna från många olika aktörer såsom; polisen, skolan, socialtjänsten, föräldrar, fritiden och boende i Farsta. Då behövs en tydlighet i vad fälts uppdrag består av och hur arbetet utförs.

Det har hitintills inte funnits någon riktad fältassistentutbildning och tydliga styrdokument, så därför välkomnar jag den pilotutbildning i Systemiskt fältarbete (15 hp) som Ersta/Sköndal genomför 2007-2008. En fältare går den nu och blir klar i maj, i höst ska ännu en fältare gå utbildningen och året därpå är det dags för den tredje. Fältgruppen har ett gemensamt synsätt och plattform att stå på. Vi har genom diskussion och handledning enats om ramar och begränsningar för det egna arbetet och uppdraget utifrån ett systemiskt perspektiv. Med den kunskap som fältassistentutbildningen ger kommer vi än mer kunna utveckla metoderna i arbetet.

Vi är en liten arbetsgrupp och en öppen dialog och diskussioner är viktiga för verksamhetens utveckling. I ett socialt uppsökande ungdomsarbete hamnar man

stundtals i svåra situationer och behöver ta hjälp av varandra som stöd och bollplank, jag som ledare ska vara tillgänglig och behjälplig med att t.ex. prioritera och gränsa arbetsuppgifterna. Vi har veckomöten, dessa följer en bestämd dagordning. Dels den egna situationen, veckan som varit och den som kommer, vad vi gör/informationsutbyte, enskilda ärenden med mera. Eventuella beslut och annat följs upp veckan därpå. Vi har också planeringsdagar i början av varje termin och extern handledning varje månad.

Årets åtaganden har vi bestämt tillsammans och var och en av fältarna har åtaganden som de ansvarar för.

ENHETENS ÅTAGANDEN 2008

Vi åtar oss att:

1. I det förebyggande arbetet med barn och ungdomar samverka med socialtjänst, förskola/skola/fritidsverksamhet, föräldrar, frivilligorganisationerna och polis
2. Arbeta för att ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och narkotika ska minska
3. Uppmärksamma utsatta flickors situation
4. Begränsa nyrekryteringen till de så kallade "babyfirmorna"
5. Initiera och stötta lokala föräldravandringar
6. Utveckla metoder för bra uppföljning av vårt arbete
7. Kontinuerligt uppdatera och utbilda oss inom ungdomskulturen

I verksamhetsplanen för Farsta stadsdelsförvaltning år 2008 finns åtagande 1 och 2, av våra 7 åtaganden, med som utvalda nämndmål. Dessa två mål överensstämmer med fältverksamhetens uppdrag. Åtagande 3-5 har vi valt utifrån ungdomssituationen i Farsta och åtagande 6 och 7 för att utveckla fältarbetet.

Åtagande 1

I det förebyggande arbetet med barn och ungdomar samverka med socialtjänst, förskola/skola/fritidsverksamhet, föräldrar, frivilligorganisationerna och polis

Samverkan är ett huvudmål från Kommunfullmäktige i år – för oss är det självklart varje år. Utan samverkan och samarbete kan vi inte utföra vårt uppdrag. I det dagliga arbetet pågår ständigt ett samverkansarbete per telefon, e-post och genom personliga möten.

Åtagande 2

Arbeta för att ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och narkotika ska minska

I vårt uppdrag arbetar vi med att få ungdomar att minska sitt bruk av tobak, alkohol och narkotika samt att förhindra unga att hamna i kriminalitet, detta går oftast hand i hand. Kommunfullmäktiges mål är att alkoholkonsumtionen ska minska med 10 % bland ungdomar, om det målet kommer att nås, kan vi utläsa ur Stockholmsenkäten 2010

Åtagande 3

Uppmärksamma utsatta flickors situation

Vi ser många flickor som mår dåligt, dricker och lever destruktiva liv. Det visar också klara siffror ur Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år i Stockholm i årskurs 9 och år 1 på gymnasiet, denna undersökning visar elevers egenrapporterade upplevelser om bl.a. droger, kriminalitet och psykisk ohälsa. Flickor dricker mer alkohol och mår psykiskt mycket sämre än pojkarna i år 9 i Farsta.

Åtagande 4

Begränsa nyrekryteringen till de så kallade ”babyfirmorna”

Ända sedan 2006 har ”fotbollsfirmor” varit ett växande problem i Farsta. Firmor fanns långt tidigare, men det var detta år som de s.k. ”yngsta” firmorna började växa på allvar, med en stor del av de aktiva hemmahörande i Farsta. Alla 3 lagens firmor finns representerade här (Gnagets Yngsta, Bajens Yngsta samt Djurgårdens Yngsta) samt även medlemmar i de äldre varianterna. Vi uppskattar att vi har ca 100-talet aktiva och ”wannabees” i stadsdelen (om vi bara räknar de yngre), om

inte fler, och antalet ökar. Våldet har också ökat sedan 2006 med regelbundna s.k. box runt om i staden, och ute i landet. Ett antal har även ägt rum i Farsta, då främst i Farsta Strand. Likasinnade finns i Skogås, Enskede-Årsta, Älvsjö osv. och man umgås över stadsdelarna, och även mellan lagen.

Det är inte bara våldet som är ett problem, flera av de vi kommer i kontakt med har även utvecklat ett allvarligt drogmissbruk, då detta är vanligt förekommande inom dessa grupper. Steroider blir också allt vanligare. En konsekvens av dessa biproblem blir att även annan kriminalitet blandas in, detta för att finansiera både droger, samt de dyra märkeskläder som används. Således är det ett prioriterat område för oss att jobba med, men det är svårjobb.

Åldersgruppen för de yngsta firmorna är 15-20 år, så det är en grupp som i allra högsta grad tillhör vår målgrupp. Detta är för övrigt i huvudsak ett killproblem, då inga tjejer är välkomna i dessa grupper.

Åtagande 5

Initiera och stötta lokala föräldravandringar

Det är ofta stökigt ute på gator och torg, speciellt på helgerna, boende känner sig otrygga och vi inte kan vara överallt. Fältgruppen får information av och rådgör med boende, samverkanspartners samt använder den egna professionens kunskaper för att göra en bedömning av relevanta åtgärder och riskområden. Denna bedömning ligger till grund för vad gruppen huvudsakligen arbetar med och vart vi lägger extra krut på att vara synliga.

Vi vill att både unga och vuxna ska känna sig trygga i sin närmiljö. Detta kan ske genom att öka den informella sociala kontrollen.

Att föräldrar helgvandrar lokalt är bra eftersom att de känner till sitt eget bostadsområde och de som bor där och bidrar på så sätt till att anonymiteten blir mindre. Det i sin tur gör att tillfällena minskar för ungdomar att t.ex. använda alkohol, droger och att röka samt genom minskat alkoholdrickande minskar också våldsbrottsligheten.

Åtagande 6

Utveckla metoder för bra uppföljning av vårt arbete

Vi behöver utveckla metoder för hur vi ska få respons på hur samverkanspartner, ungdomar och föräldrar uppfattar oss och vårt arbete i en mer strukturerad form och med den kunskapen utveckla arbetet. Vi vill också se över möjligheten att dokumentera digitalt.

Åtagande 7

Kontinuerligt uppdatera och utbilda oss inom ungdomskulturen

Åtagandet måste alltid finnas med, eftersom det är snabba kast i ungdomskulturen, ena gången är det t.ex. främlingsfientlighet som får ett uppsving och andra gånger är det sniffning/boffning som dominerar som problem

ARBETSSÄTT

Åtagande 1

I det förebyggande arbetet med barn och ungdomar samverka med socialtjänst, förskola/skola/fritidsverksamhet, föräldrar, frivilligorganisationerna och polis

Vi samverkar med socialtjänsten genom att vi lämnar information kring ungdomar som är aktuella hos dem, gör anmälningar på ungdomar som vi är oroliga för och samarbetar då ungdomar vi arbetat med blir aktuella hos dem.

”Balans i livet” är en insats för socialtjänsten som används som ett komplement till insatserna kontaktperson och kontaktfamilj. Tanken är även att Balans ska kunna användas förebyggande, för familjer som inte redan är aktuella hos socialtjänsten. Balans är en kurs som barn/ungdomar och deras föräldrar får möjlighet att i separata grupper genomgå för att stärka upp familjens egna resurser att lösa problem. Våren -08 startas en grupp för fyra tonårstjejer som är utåtagerande, inte går i skolan, skär sig eller rymmer hemifrån. Tjejerna får tillsammans med en fältassistent och en socialsekreterare genomgå sex kurstillfällen varav tre är kombinerat med en helgkollovistelse på en bondgård utanför Stockholm med en fältassistent och en fritidsledare. Där erbjuds tjejerna förutom genomgång av kursmaterialet även en avslappnad miljö där man lagar mat och har det mysigt tillsammans. Kursmaterialet är uppbyggt utifrån olika teman, exempelvis: ursprungsfamiljen, konflikter, kommunikation, närhet,

förändring. Materialet är flexibelt och möjlighet finns att stanna upp och arbeta mer kring områden som tjejerna anser vara särskilt relevanta för dem.

Samverkan med polisens ungdomsgrupp – ger och tar information, ständig dialog om vad som händer på fältet.

Nätverk Söderort är en samverkan mellan polis, SL och fältassistenter. Varje fredag och lördag kväll klockan 19:30 är det utsättning på Gullmarsplan. När fältarna är i tjänst möter man upp där. Under våren representerar Farsta fält fältassistenterna i Söderort i den operativa gruppen inom nätverket

Det finns även en samverkan med föräldrar. Ibland tar föräldrar kontakt om de är oroliga för sina barns fritid, om barnen har rymt hemifrån eller liknande. Andra gånger tar fält kontakt med föräldrar om det finns en oro för en ungdom. Ibland görs överenskommelser mellan fält och föräldrar om hur fält ska agera gentemot en ungdom i särskilda lägen. En viktig uppgift som fält har gentemot föräldrarna är att informera om vart föräldrarna kan vända sig för att få stöd utifrån barnens problematik.

Ett av fältgruppens samverkansforum är skolornas KRAFT och EVK möten. Där fältassistenterna deltar minst en gång i månaden eller vid behov för att diskutera enskilda individer, grupper eller trender med skolans elevhälsoteam. Fältgruppen påtalar behov, utför och följer upp de beslut som fattas vid dessa möten.

Samverkan med många aktörer som har gemensamma beröringspunkter d.v.s. ett ungdomsperspektiv som också vill att Farstas ungdomar ska må så bra som möjligt. Ett av många exempel på fungerande samverkan i praktiken följer nedan:

En fredagskväll i december 2006 ringer en mamma från Fagersjö. Hennes son, samt 4 kamrater från Högdalen, har blivit rätt brutalt rånade och förnedrade av 3 killar från Rågsved.

Fältassistenten diskuterar och stöttar henne, samt åker omgående till poliskontoret i Rågsved för att tala med chefen där, Carla. Väl på plats visar det sig att de 3 gärningsmännen, som mamman kunde namnge, var välkända av polisen. Mamman fick sedan prata en längre stund med Carla, vi bestämmer att hon ska tala med föräldrarna till de andra målsägandena.

Den veckan har en av de andra rånade pojkarna bestämt sig för att vara med på en anmälan, fältassistenten tar då hjälp av yttre ungdomsgruppen hos Farsta polisen

för att kalla till ett möte. Till mötet denna kväll kommer inte bara en av de andra, utan alla pojkar samt föräldrar. Det här händer efter att "vår" mamma har sagt att det är ett seriöst upplägg och att vi är pålitliga. En polis blir sittande med 5 målsäganden och kvällen blir lång.

Efter mötet har fältassistenten regelbunden kontakt med alla inblandade, och får vid ett tillfälle åka och hämta ett av målsäganden, när han har mött gärningsmännen och blivit hotad. Sammantaget kan man säga att alla inblandade känner att vi finns där för att stötta hela vägen. När vi närmar oss rättegång så tar fältassistenten kontakt med andra fältare, ett support projekt för unga brottsoffer samt Rågsvedspolisen. Så under de två rättegångsdagarna är vi ca 20 vuxna som finns där, ungdomsarbetare samt uniformerad polis, för att stötta brottsoffren.

Åtagande 2

Arbeta för att ungdomars konsumtion av alkohol, tobak och narkotika ska minska

Vi arbetar bl.a. med att begränsa tillgängligheten av tobak och alkohol för de yngsta tonåringarna genom att kontrollera att Farstas 50 butiker följer lagen om 18-års gräns.

Ansvar för Folköls- och tobakstillsynen, som är en myndighetsutövning, ligger på stadsdelens preventionssamordnare. Vi utför dock mycket av det operativa arbetet med tillsynsbesök och inköpsstudier. Vi besöker Farstas 50 butiker och ger information om regler och lagar i ett tillsynsbesök en gång per år och inköpsstudier av folköl och tobak sker två gånger om året.

En inköpsstudie går till så att vi anställer ungdomar som är fyllda 18 år, med ungt utseende, som får adekvat utbildning för uppdraget och sedan följer vi med och finns på behörigt avstånd när ungdomen går in i butiken och köper antingen ett sex-packe folköl eller en ask cigaretter. Expediten i butiken ska nu förvissa sig om att ungdomen är 18 år genom att begära legitimation. Om expediten inte begär legitimation utan säljer folköl/tobak till ungdomen, går vi in och säljer tillbaka varorna och sedan överlämnas resultaten till preventionssamordnaren som följer upp studierna via brev och besök och om en butik misslyckas med sitt uppdrag fler än en gång initieras ett ärende.

Av 25 butiker hösten 2003 säljer 18 öl och av 31 butiker hösten 2007 säljer 0 öl.
Av 49 butiker hösten 2005 säljer 15 cigaretter och av 51 butiker hösten 2007 säljer

1 cigaretter. Hösten 2007:s inköpsstudier i Farsta har de bästa resultaten bland Stockholms 14 stadsdelar.

När vi träffar på ungdomar som är berusade och/eller då vi misstänker narkotikabruk så använder vi oss av en rad insatser såsom; ringer föräldrar, skjutsar hem, eventuellt diskuterar med polis, anmäler till socialtjänsten.

En fältassistent har tre killgrupper varav en grupp grabbar som har en sexistisk syn på flickor och lider av homofobi och som behöver ändra sina attityder och stärkas i sin manlighet. För att komma till tals med dessa ungdomar behövs en ingång och metoden för att skapa förtroende och kontakt går genom aktiviteten boxning. Efter träningspasset samtalar man om teman som berör just manlighet och använder manualen "Normal eller?".

Tillsammans med en socialsekreterare genomför en fältassistent Tonårskomet utbildningar för föräldrar. KoMet = Kommunikationsmetod, metoden har evidens och är manualstyrd, den syftar till att stärka föräldrar i sin föräldraroll. Se mer på www.kometprogrammet.se

Åtagande 3

Uppmärksamma utsatta flickors situation

Fältgruppen uppmärksammar, bedömer och för vidare olika förhållanden för flickor i Farsta. Vi ser flickors situation och utsatthet samt lyfter dessa frågor. Med detta arbete vill vi att flickor i vårt område ska:

- Känna till fältgruppen, veta vilket arbete vi gör, vart de kan vända sig vid behov.
- Arbeta aktivt för att lyfta tjejerna i olika situationer och kontexter.
- Vidta relevanta åtgärder samt slussa dem vidare bland myndigheterna

En fältassistent arbetar med flickor som behöver öka sitt självförtroende. Metoden som används är thaiboxning och efter fyspasset pratar man om frågor som är viktiga för tjejerna och använder manualerna "Grus och glitter" samt "Metodik för tjejverksamhet"

En fältassistent och en fritidsledare arbetar med en tjejgrupp, som är utåtagerande, i riskzon för drogmissbruk och socialt utsatta, under två terminer. Tjejgruppen ingår i en studie som Centrum för folkhälsa genomför, som också kommer att utvärdera arbetet.

Ovanstående tjejgrupp avslutas med en biokväll. Under kvällen framkommer det att tjejerna vill göra mer och ett samarbete med Kulturskolan inleds, där deltagarnas intressen för teatersmink och improvisationsteater får utrymme.

Åtagande 4

Begränsa nyrekryteringen till de så kallade "babyfirmorna"

För att begränsa nyrekrytering till "babyfirmorna" samverkar vi med polis, socialtjänst, skola och frivilligorganisationer samt med utbildning och information till föräldrar och ungdomsarbetare. Vi medverkar till att samordning sker kring resurserna som används för att stoppa nyrekryteringen.

En fältassistent är stadsdelens kontaktperson i Program Supporter (ligger under Stockholms Brandförsvaret), här bedrivs arbetet uppsökande, främst kring "högriskmatcher" (derbyn samt vissa bortamatcher) i och kring arenorna. Vidare bedrivs individarbete i Farsta, kring de yngre aktiva, samt informationsarbete för föräldrar och andra ungdomsarbetare. En nära samverkan med supporterpolisen samt Stockholmsklubbarnas säkerhetsorganisationer sker också.

Åtagande 5

Initiera och stötta lokala föräldravandringar

När det gäller föräldravandringar så är det dels en verksamhet som ökar tryggheten både för ungdomar och vuxna i ett område och dels extra ögon och öron för fält att få information ifrån. Dessutom är det ett förebyggande arbete att det finns fler vuxna ute på helgkvällar, då klotter och annan ungdomsrelaterad brottslighet kan undvikas. Det gagnar dessutom i nästa led de ungdomar som identifieras och på så sätt kan få hjälp och stöd.

Vi möter upp föräldravandrarna på helgerna och informerar bl.a. om vad som är på gång i området. Verksamheten sker i samarbete med skolor och fritidsgårdar. Under 2007 startade två föräldravandringsgrupper med hjälp av fältgruppen och i år arbetar vi för att ytterligare två vandringsgrupper startar. Fältgruppen stödjer uppstartandet av dessa grupper samt bistår med kontinuerlig information och stöd under kvälls- och helgarbetet.

Föräldravandringarna skapar många positiva bieffekter förutom att det finns fler vuxna ute som tar hand om och ser vad som händer i närområdet. Vandringarna stärker även föräldrarnas sociala nätverk, den sociala kontrollen kring ungdomarna stärks samt höjer trygghetsfaktorn för alla på fältet (gator och torg).

Åtagande 6

Utveckla metoder för bra uppföljning av vårt arbete

Vi utvecklar vårt uppföljningsarbete genom att använda oss av våra samverkanspartners, ungdomar och föräldrar. För att få respons och feedback av dessa utformar vi en enkät till samverkanspartnerna och genomför fokusgrupper med ungdomar och föräldrar. Vi använder oss för närvarande av tre dokumentationssystem, individ, grupp och samverkanspartners.

- Individ- dokumenterar och följer upp med hjälp av en dokumentationsmall, som beskriver bakgrund, syfte, mål, metoder och åtgärd för varje enskild individ som vi arbetar extra mycket med.
- Grupp- vi använder oss av samma mall som ovanstående när det gäller att följa upp gruppverksamhet, samt gör en mer specifik utvärdering efter varje avslutad gruppverksamhet.
- Samverkanspartners – vi skriver terminsrapporter och helrapporter som våra samverkanspartners kan ta del av, utifrån dessa får vi även feedback på vårt dagliga arbete.

Åtagande 7

Kontinuerligt uppdatera och utbilda oss inom ungdomskulturen

För att hålla oss uppdaterade över vilka trender och i vilken verklighet ungdomar lever, använder vi flera olika arbetsätt.

Vi arbetar uppsökande dag- och kvällstid på platser där ungdomar befinner sig; skolor, fritidsgårdar, tunnelbanor, gator och torg, fotbollsarenor, ungdomssajter på Internet och på olika lokala platser utifrån årstid i den egna stadsdelen eller i andra stadsdelar som Farstaungdomar besöker. Eftersom vi arbetar på så många olika arenor är det viktigt att ha en enhetlig klädsel där det tydligt framgår att vi är fältassistenter. Alla boende i Farsta ska kunna se vilka vi är när vi arbetar ute på gator och torg, i skolan o.s.v.

Vi finns på de ungdomsarenor där få vuxna finns, en sådan relativt ny arena är ungdomssajter på Internet. Alla fältare är aktiva på Playahead, där möter vi upp ungdomar som vi annars inte skulle kunna få kontakt med. Många av dessa ungdomar har behov av hjälp och stöd och för ett bekymmersamt liv. Efter att ha haft Chat kontakt under en tid kan samtalen mynna ut i ett fysiskt möte som i sin tur kan leda till nödvändig hjälp för ungdomen.

Vi avsätter tid till att umgås mycket med ungdomar, både i gruppverksamhet men också genom att vara kontaktperson till varsin högstadie-, gymnasieskola och där träffa ungdomar och medverka i skolornas samverkansgrupper.

RESURSANVÄNDNING

Fältassistenterna samarbetar med socialsekreterare och fritidsledare när de håller i tonårs- och föräldragrupper. En grupp tarvar två gruppledare och när man samarbetar med andra får man ut mer av fältresursen

Samverkan är ett sätt att nyttja de resurser som olika myndigheter och organisationer gemensamt förfogar över. Fältgruppen har inte alltid den special kunskap eller de rikliga ekonomiska resurser som krävs för att hjälpa en ungdom på det mest adekvata sätt. I dessa lägen är samverkan en väsentlig del i vårt arbete för att effektivt uppnå de mål som verksamheten har satt upp för att hjälpa och stötta vår målgrupp.

Alla fältare får använda sina specialkunskaper genom att vi fördelar arbetsuppgifter efter vad vi kan, rent kompetensmässigt, samt efter vad vi har för specialintressen och kunskaper.

Eftersom arbetet kräver en hög flexibilitet och anpassning till olika ungdomars situationer och behov, ger det oss möjlighet att använda alla resurser som fältgruppen besitter. Detta kan ske bl.a. inom idrott, genus samt olika kulturella intressen.

I det uppsökande ungdomsarbetet har fältarna tillgång till stadsdelens bil på kvällar och helger, den som på dagtid används av vaktmästarna.

Lokalmässigt sitter fältarna tillsammans med Socialtjänstens ungdomssektion och det är en tillgång i arbetet genom lättheten till informella kontakter och möten.

UPPFÖLJNING

Arbetsledaren träffar avdelningschefen varje månad för att bl.a. följa upp fältassistenternas arbete, måluppfyllelse och diskuterar eventuella behov av justeringar. Förutom detta tar avdelningschefen del av fältarnas helgrupporter.

Arbetsledaren och fältassistenterna följer upp det löpande arbetet på möten varje tisdag mellan klockan 10-12, och arbetar där utifrån en stående dagordning:

- Hur mår vi? – laget runt
- Uppföljning av tidigare möten
- Veckan som gick och veckan som kommer
- Ungdomar
- Information från förvaltningen
- Övrigt

En gång i månaden är veckomötet förlängt med en timme för APT.

Vi följer också upp arbetet genom dokumentation i individärenden där vi återkopplar till föräldrar och ungdomar genom att vi följer upp tidigare samtal med en dialog kring hur ungdomen uppfattat det tidigare samtalet samt vad ungdomen vill få ut av detta.

Fältgruppen turas om att skriva fältrapporter från helgkvällarnas uppsökande ungdomsarbete som innehåller samarbetspartner under arbetspasset, vad som händer, vilka vi träffar och var vi träffar dem.

Temat för våren är att utveckla metoder för att ta del av brukarnas syn på oss och vårt arbete i en mer strukturerad form. Därför har vi i år ett nytt åtagande (6), vi tänker be våra samarbetspartner; skola, polis, fritid, frivilligorganisationer och socialtjänsten i Farsta att svara på en enkät. När det gäller att få synpunkter från ungdomar och föräldrar ska vi genomföra fokusgrupper.

RESULTAT

Verksamheten har en ökad tillströmning av samverkanspartner, ungdomar och föräldrar och det beror på att fältarbetet håller en hög kompetens och att vi visat det i olika sammanhang och därmed känns igen av en stor del av Farstas befolkning. Detta har ju även andra myndigheter och organisationer vetskap om och ju mer känt det blir att vi är en utmärkt resurs för samarbete ju mer arbete genererar det och ju fler ungdomar och föräldrar söker vårt stöd och vår hjälp.

Vi arbetar mycket med att identifiera behov/problem i Farsta, bedömer graden av detta och agerar därefter med att vidta nödvändiga kontakter med ungdomar, föräldrar och samverkanspartners. Fältgruppen har en unik position och möjlighet att genom ett övergripande arbete, dagtid/kvällar och helger få en bra överblick hur den aktuella situationen för ungdomar är i området. Genom att agera som spindeln i nätet när beslut skall fattas om vilket förebyggande arbete och vilka åtgärder som ska ske i olika delar av Farsta stadsdelsförvaltnings område kan vi i hög grad påverka vår omgivning och våra arbetsuppgifter. Vi ser en ökad tillströmning av yngre ungdomar på våra gator och torg, en ny grupp som inte har en egen arena utan jobbar sig in på de äldre ungdomarnas.

Fältgruppen har under de senaste tre åren sett en ökad målgrupp i de yngre tonårstjejerna, tjejer som tar tillbaka kontrollen och uppvisar ett beteendemönster som traditionellt finns hos killar. Tjejer är mer synliga på gator och torg, dricker i större utsträckning alkohol, rymmer hemifrån och uppvisar ett mer aggressivt beteende än tidigare. En baksida av den ökade jämställdheten som unga tjejer idag åtnjuter.

Ekonomi

2006	1 965,200 (lön + 70 000 i driftpengar)
2007	2 100,000 (lön + 80 000 i driftpengar)
2008	1 630,000 (lön + 80 000 i driftpengar)

Den lägre summan 2008 beror på att en fältassistent går på fritidens budget och en personal som inte tillhör fält har belastat kontot 2006-2007 och nu är avförd. Verksamheten har under alla år hållit sig inom budgetramen.

Personal

Fältgruppen ska bestå av 3,5 fältassistenttjänster, men det har av olika anledningar varierat över åren. Nedanstående tabell visar antal personer, inte heltidspersonal

	1 januari	31 december	Rekryterade	Avslutade
2005	1	3	2	
2006	3	4	1	
2007	4	3		1

UTVECKLING

Vi säkerställer att vi utvecklar rätt delar av verksamheten genom att vi lyssnar på vår målgrupp, ungdomar 13-19 år, för dialogsamtal med dem. Vi ”hänger med ungdomar” och snappar upp trender och krusningar på vattnet före andra vuxna. Vi väljer vad vi kommer att satsa på och arbeta med utifrån våra egna iakttagelser på fältet, Stockholmsenkäten, samt ovanstående dialog med ungdomar, föräldrar och samverkanspartners.

Vi tar hänsyn till, och fångar upp olika brukares behov och förväntningar. T.ex. genom att vi får signaler från ett område att det är många tjejer med invandrarbakgrund, som inte har någon fritid efter skolan. Det första vi gör är att undersöka hur stor efterfrågan är bland dessa tjejer, läser på om det specifika behovet/problemet, skapar en större förståelse för vad ungdomarna verkligen vill ha, utifrån deras egna utsagor och inte utefter vad vi och andra vuxna tror att de behöver. Därefter kontaktar vi deras föräldrar, skola, fritiden för att tillsammans kunna erbjuda en attraktiv fritid med större valmöjligheter för dessa ungdomar. Vi gör det vi kan för att möta ungdomarnas behov, tillsammans med deras föräldrar och våra samverkanspartners. Se barnkonventionen artikel 31

Våra tre främsta styrkor och möjligheter är att vi har en bred erfarenhet, engagemang, upparbetade nätverk som täcker alla aktuella grupper vi jobbar med. Fältgruppen agerar som koordinator för att samhällets resurser ska tas till vara på bästa sätt.

Våra hot och svagheter t är det är ett obegränsat uppdrag, svårt att värna om grunduppdraget, svårigheter med att se tydliga resultat eftersom vårt arbete är långsiktigt. Får ibland agera brandkår istället för förebyggare. Jobbet tar aldrig slut, kan känna sig otillräcklig.

BILAGA 1

DEFINITION AV PREVENTIONSBEGREPPEN

Universell prevention

- Insats som inte tar hänsyn till skillnader mellan hög- och låg riskgrupper. Fokus ligger inte på enskilda individer eller grupper
- Tänkt att främja alla individer oavsett grad av upplevd eller faktisk risk
- Främja positiv utveckling, snarare än att koncentrera sig på riskförhållanden
- Maximera skydd mot svårigheter.

Selektiv prevention

- Fokus på undergrupper i den generella populationen som upplever/manifesterar en känd empiriskt underbyggd riskfaktor
- Precis som i universell prevention identifieras inte enskilda individer på basis av risk
- Undergruppen är i fokus, inte individen
- Styra bort individer i den identifierade undergruppen från kronisk och ökad negativ anpassning.

Indikerad prevention

- Innebär en fokus på individer som på något vis identifierats att vara i riskzonen
- De som på individnivå har identifierats med kroniska och/eller allvarliga problembeteenden.

BILAGA 2

RISK- OCH SKYDDSAKTORER PÅ INDIVIDNIVÅ, FAMILJENIVÅ, KAMRATNIVÅ, SKOLNIVÅ, NÄRMILJÖN OCH SAMHÄLLET

Riskfaktorer – individen

- Aggressiv med låg impuls kontroll
- Låg inlärningsförmåga
- Tidig debut alla droger
- Utanförskap och låga förväntningar på framtiden

Skyddsfaktorer – individen

- Social kompetens
- Känsla av sammanhang
- Problemlösningsförmåga

Riskfaktorer – familjen

- Unga/lågutbildade/ensamstående föräldrar
- Allvarliga konflikter
- Föräldrars missbruk
- Svag familjesammanhållning/oklara regler

Skyddsfaktorer – familjen

- Tydliga kärleksfulla regler
- Föräldrar delaktiga/insyn
- Höga/realistiska förväntningar

Riskfaktorer – kamratgruppen

- Kamrater som uppmuntrar/accepterar missbruk
- Kamrater som skolkar/begår brott

Skyddsfaktorer – kamratgruppen

- Delta i organiserad fritidsverksamhet
- ”välanpassade” kamrater

Riskfaktorer – skolan

- Bristande skolframgång
- Bristande skoltrivsel/oklara regler
- Låga studieambitioner

Skyddsfaktorer – skolan

- Lärare med höga förväntningar
- Bra skolklimat
- Dialog skola – föräldrar
- Tydlig förankrad policy
- Social och emotionell kompetens

Riskfaktorer – närmiljön

- Område som kännetecknas av fattigdom, arbetslöshet, fysiskt förfall och hög kriminalitet

Skyddsfaktorer – närmiljön

- Områden som kännetecknas av social kontroll, engagerade vuxna, hög organisationsgrad, låg kriminalitet och ”trivsel”

Riskfaktorer – samhället

- Låg acceptans för lag och ordning
- ”drogliberala normer/liberal lagstiftning”
- God tillgång till droger

Skyddsfaktorer – samhället

- Restriktiv lagstiftning
- Hög acceptans för lagar och normer
- Liten tillgång till droger
- Hög upptäcktsrisk

BILAGA 3

Samverkanspartner

Hökarängsskolan

Heidi Hård af Segerstad, rektor – 076-12 47 554

Liselotte Sundén, kurator – 508 47 561

Inger Ryholt, SYV – 508 47 560

Kvickenstorpsskolan

Cina Andersson, kurator – 076-12 47 111

Petter Carlsson, bitr. rektor – 508 47 109

Farsta gymnasium

Bo Karlsson, rektor – 070-582 50 30

Anna Widding-Nimelä, bitr. rektor – 070-771 95 04

Robert Aspfors, bitr. rektor – 070-771 91 11

Kulturskolan

Lech Dulny, enhetschef – 508 47 211

Tuben skolan

Peter Persson

Patrick Jarebrink

Anna Lövlund

Dennis Serwada

Tfn: 508 47 149

Fritiden

Martin Anagrius, enhetschef – 508 19 700

Rose-Marie Engström, bitr. enhetschef – 508 19 716

Michael Palmi, bitr. enhetschef – 508 19 704

Anna Persson, fritidsgården Hörnet – 076-12 19 699

Jane Berglund, fritidsgården Västberga – 605 49 33

Yttre ungdomsgruppen, Farsta polisen

Anders Hed, gruppchef – 401 21 30 eller 070-627 13 34

Michel Österlund – 070-551 55 86

Karin Askengren – 070-284 63 66

Rågsveds poliskontor

Andreas "Carla" Carlqvist – 0730-63 65 70

Föräldrar

Anette Engström - 073-923 09 20

Anette Olander – 605 79 82

Socialtjänstens Barn & Ungdom

Ewa Brask, föräldraprogrammet Komet – 076-12 19 648

Peter Bohman, socialsekreterare – 508 18 087

Eva Mowitz, unga lagöverträdare – 508 18 096

Maggan Blom, Projektledare, Balans i livet – 076-12 18 009

Program Supporter

Jan Grönqvist (matcher och möten) – 070-764 87 84

Nätverk Söderort

Peter Brottman - 0708-42 21 12

Fältassistenter

Thomas Grossman, Älvsjö – 076-825 28 48

Stefan Andersson, Hägersten-Liljeholmen – 076-12 23 371

Anna Holgersson, Södermalm – 076-12 12 108

Anna Olsson, Södermalm – 076-12 12 276

Tina Lundin, Kungsholmen – 076-12 08 509

Morgan Åkerblom, Kungsholmen – 076-12 08 755